

Í DAG

SVENSKA
EYKAPENSJÓNIN

Svenska eykapensjónin fullhæg 1980

UMFRAMT ta vanligu fólkapensjónina fáa nú sviar eykapensjón. Arbeidsgevararnir hava bundið seg til at goldið eitt nærrí ásett prosenttal av arbeidslönini í pensjónsgrunn. Fyrsta árið var gjaldðið 3 pst., og verður hetta 10 pst., tá tað er komið í hældina. Miljarðir av krónum vera at koma í henda grunn, sum samstundis virkar sum ein uppsparingargrunnur. Allur peningurin, sum goldin verður í grunnin, verður nýttur til íleggjarendamáli til framleiðsluskapandi virki og hevur sostatt ein tveifaldan samfelagsligan týðning. Pensjónin verður ikki fullhæg fyrr enn í 1980. Hægsta mark fyri pensjónini verður mettt út frá eini inntøku uppá 30.000 kr. árliga. Viðkomandi verður tá fyrst at fáa fólkapensjón: kr. 4000,00 og síðan 60 pst. av kr. 26.000 (30.000 ÷ 4000) = kr. 15.600 + 4000 = kr. 19.600 ella 65 pst. av tí upprunaligu inntøkuni.

Við tað at fólkapensjónin og eykapensjónin eru samvirkandi, verða tær minst inntøkur at fáa mest pensjón, meðan tær stóru inntøkur fáa so mikið minni. Henda pensjónskipan verður ætlandi at koma í gildi í øllum Norðanlondum. Tað er tí ikki ov tíðliga hjá okkum at taka hetta til umhugsunnar.

Landbúnaðurin

Plánleggingarráð fyri landbúnaðin

Svenska landbrúksandelsrðslan sum er samskipað í Sveriges Landbrúksförbund hevur avgjørt at seta plánleggingarnevnd umfatandi alla hesa forslu, og venta menn sær nógvar burtur úr hesum tiltaki.

TÁ IÐ hetta ráð fer til verka, verður tað at taka sær av øllum greinum innan landbúnaðin og verða høvuðstættirnar hesar:

1. at kortleggja búnaðarlíkindini og leggja fram uppskot um eina samskipan og víðari útbýggjan av øllum stovnum og virkjum, ið taka sær av landbúnaðarvörum, so landbúnaðurin verður alþrygður at taka móti teirri oktu kappingini.
2. at virka sum figgjartilgur ráðgevari í sambandi við tær tilæt-

adur stórrí samskipaninar í hesum uppbyggjingsarbeiði umfatandi íleggjartiltek og tiltøk at minka um framleiðslu- og soluútreiðslurnar.

3. at kanna dagligu virkislíkindini, so landbúnaðurin í bæði kann gera øll tær tiltøk, ið neyðug eru, tá tað neður um nýggjar framleiðsluáttir, nýggjan ílgu-pening og annað, ið neyðugt er fyri á øllum økjum altíð at kunna liggja á odda í kappingini.

VIÐMERKINGAR

SKIPAFLOTIN

TAÐ var longu undir seinasta heimsbardaga, at fólkaflaksmenn vildu sleppa at selja skipini út av landinum — úr hondum fiskimanna. Tibetur eydnaðist hetta átti. Hinir flokkarnir fingi gjørt lög, ið bannaði slíkar sølu.

Á tingi vildu hinir flokkarnir heldur ikki undir heimsbardagan ganga við til eina stórtinga endurnýggjan av skipafloatum beint eftaná heimsbardagan.

Beiranvegin sum fólkaflakkurin kom í landstýrið tók hann at selja burtur av skipafloatum — burtur av tí goða endanum, og samlaða úrslitið av hesum niðurgjøgufittikki fólkaflakksins var, at fiskiskipafloatin eftir 8 árum var minnaður við umleið 7000 tonsom.

TAÐ var tí í tokum tíma, at nýtt stýrislag tók við við javnaðarleiðslu, so tað eydnaðist at endurnýggja fiskiskipafloatin við heilum 14.000 tonsom — 40 nýggjum skipum, sum komin eru og hvarfrat 20 sum eru í gerð ella vundna.

Flokkurin

OV ILLA ORGANISERAÐ

HER í blaðnum hevur verið havt á lofti, at veljarar úr øðrum flokkum hava verið so mánsgir við nýggja landstýrið, at teir beinleiðis hava tikið lopið yvir í javnaðarflokkin og biðið um limaskap har.

Alt væl við hesum; men eg haldi at ov lítið hevur verið og er gjørt fyri at organisera hina stóru veljarafjöldina hjá javnaðarflokkinum.

Í lotuni eru bert feløg í teimum størstu bygdonum, meðan stórar bygdir liggja við ongum felag.

Her eigur at farast til verka, tí sterkari felagsskapurin er, stórrí gerast møguleikarnir fyri einum skjóttum endaligum sigri.

Letan til hetta organisatiónsarbæið er nú. Vit hava einki at drála eftir, og tað er einki at ivast í, at vit koma langt ávegis bara initiativíð verður tikið frá rættum staði.

Við javnaðarkvøðu
Javnaðarmáður.

Brevkassin

»BREVKASSI« Sosialsins.

Tá hitt nýggja sóknarstýrið í Klaks vík tók við var samgonga gjord millum fólkaflakkin og fjóðveldisflokkinn við hvør sínum tveimum monnum, sum sostatt fingi formann og næstformann, meðan javnaðarmenn og sjálfstýrismaðurin vóru settir uttanfyri. Kann blaðið gera mær tann heina at taka uppattur tolini frá valinum, so vit kunnu fáa munin á atkvøðulatum hjá samgonguflokkunum og andstöðuflokkunum?

Klakksvíkingur.

SVAR: Viðvíkjandi atkvøðutølu-num er at siga, at samgonguflokkarnir fingi:

Tjóðveldisflokkurin 240 atkv.
Fólkaflakkurin 222 —

I alt 464 atkv.

Andstöðuflokkarnir fingi:
Javnaðarflokkurin 281 atkv.
Sjálfstýrisflokkurin 202 —

I alt 483 atkv.

Sostatt hava andstöðuflokkarnir 19 atkvøður fleiri enn teir sum nú ráða fyri borgum.

Brev til Sosialin

LOFT Á ÚTLANSRENTUNA

TAÐ verður rættuliga nógva talað um rakstrarviðurskiptini hjá trolarunum og nýggja linubátunum, og er hetta bæði rætt og rimuligt; tí neyðugt er at leggja upp til allan stuðul, ið veitast kann fiskivinnuni; tí givið er at hesa dyru for ikki beinleiðis spinna gull.

Tað er so mangt, ið tyngir fiskivinnuna í dag, tí alt er dyrt; men ein hin tyngsta byrðin er iva-leyst hin ovurdýra útlansrentan, ið fiskivinnan má knøgva undir.

Sjálvandi skulu bankarnir hava sátt; men hvussu nógv vinna bankarnir og lánistovnarir við at skipini fara á heysin m. a. orsakað av ovurhøgum rentubýrðum.

Tað er væl eingin ívi um, at bankar og lánistovnar kundu minka um renturnar, uttan at helta nervaði til virki, og tí átti: hitt almenna at lagt loft yvir útlansrentuna — iva-leyst ein hin størsti stuðul, ið veitast kann fiskivinnuni í dag.

Fiskimaður.

veidsa tú?

AT tá ið fólkaflakkurin undir krignum var mannsterkastur á tingi, vildi hann selja fiskiskipini út av landinum — business-makari — úr hondum teirra, hvors livibreyð tey skuldu gáva; men at tað eydnaðist javnaðarmonnum, sambandsmonnum og táver, sjálfstýrismonnum at forða hesum.

AT tað neyðin kann vera ívi um, soleiðis sum hesin flokkur skikkaði sær undir krignum, at skipini veruliga vóru seld, um vit tá høvdu eitt sjálfstýrislandstýrið við einum Háku; á odda.

AT tá ið nakrar túsind krónur skuldi nýtast til istandseting av íbúð P. M. Dams í Tinganesi, nýtti Dagblaðið marg-

faldar heilsíður til áløps á lögmann; men nú 30—40 skulu nýtast til íbúð hjá Havnarmanninum Erlendi Paturssyni, nú brúkar Dagblaðið heilsíður til verju av sama tiltaki.

AT tað nú, tá sjálfstýri skal setast í verk, verður meira umráðandi enn nakrantíð áður við fleiri: 10.000 kr. til sleppingarlomb á hina feroysku »Hákkunnarjórðina« um sjálfstýrið skal bera seg.

AT tað sjálvandi ikki er stórt gagn í sjóverjun; tá hon skal nýtast til at skumpa kava fyr! Háku og Erlendi.

eygjað

31. OKTBR. 1945 skrivur Dagblaðið um lögtingsvalið, sum tá var fyrri stavn. Javnaðar-, sambands- og gamli sjálfstýrisflokkurin fáa skortfleingjuna. Teir eru bert pinkulingar móti teimum hábærsligu fólkaflakksmonnum.

Blaðið sigur:

»Undir bardaganum hava tær leiðir verið royndar: Fólkaflakksleiðin og sambandsleiðin. Tann, sum hevur fylgt við eitt sindur, hevur sæð, hvussu tær hava roynt. Meðan fólkaflakkurin av øllum alvi hevur striðst fyr, at vit Føroyingar skulu ráða og skipa fosturlandi okkara...«

Stuttligt var at siggia hesar miklu hetjurnar, tá teir »av øllum alvi« stungu halan millum beinini og rýmdu av tingi, tá teir skuldu fara undir at »ráða og skipa fosterlandi okkara.« ræddust sjálfstýrið!

ELEKTRISKT »BEDØVILSI«

Í Johannesburg í Suðurfriku eru visindamenn komnir eftir, at tað finnst tryggari og bæri: »bedøvilsishættir enn teir nú nýttu við innsprøyingum ella innmanding av bedøvandi luftveinum. Tað er eydnast teimum at bedøva djór við at senda elektriskan streym gjøgnum heilan, og hetta hevur ongur óheppiligar ávirkanir aftaná.

Fyrirumurin er: snar-bedøving og snar-afturvakning. Bert fá sekundir eftir at tær elektrodir eru festar á høvðið, sovnað viðkomandi og hann vaknar aftur í somu lotu, sum stongt verður fyr streyminum. Tað skulu bert smávegis amboð til hesa bedøving, og læknarnir kunnu hava tey hjá sær, hvar teir fara. Serliga nýttugt verður hetta fyr sjúklingar, ið annars illa tola tey nú nýttu bedøvilsisvevni.

MOGULEIKANS AR

ELDRI menniskju, ja, nær eru vit tað, i teimum mest framkomnu londunum verður markði ofta sett einastaðni millum 60 og 70 ár. men úr teimum til aftur komnu londunum, verður ein 30 ára gamal ofta roknaður fyri seldri menni skjæ, útslitin av strangum arbeiði, vánaligari føði og sjúkum.

Tó, millum tey meira framkomnu er tað ofta tverligt at fáa eitt betri starv, sjálvt tá ið viðkomandi er í bestu árum. Tílk stovr eru eing at fáa í Belgíu,

tá ein er farin upp um 35, í Frankríki 40, í Vesturtýsklandi 45 o. s. fr. Kanningar yvir eitt ár vísa, at í Frankríki vóru øll stovr fyr 94 pst. viðkomandi sett av fólki undir 40 ár. í Belgíu var prosentalið 80. Av hesum sæst, at 20—30 av bestu árum mannsins samstundis eru árini, har ein hevur vánaligastu líkindi at koma ser betri og longri fram.

til gáman

MATURIN IROKNAÐUR

MEÐAN amerikunni við ringum tannabiti mugu áðanna kosmonautisku brøðini hjá russum, arbeiða teir við fullari megi at vinna aftur á russum.

Undir hesum arbeiðinum sendi ein senatsnevnd boð eftir týskfødda rúmdarserfrøðingunum Werner von Braun, tá teir fegnir vildu hoyra bansara áskoðan um ymiskar spurningar, teir høvdu til yvirgørar á nevndarfundi.

Hann varð spurður, hvat hann helt vera hóskuligan ferðapening til mánan.

»Ja,« helt hann, »einar fyra milj krónur« og legði smáflennandi aftrat:

»Men, tá er maturin eisini iroknaður.«

TAÐ ER VERULEIKI

AT í 1936 samtykka javnaðarflokkurin og sjálfstýrisflokkurin sum í tíð í fjóðskaparlígu menningini, at feroyskt verður nýtt í kirkjunum, tá ið meining heitsráð og prestar eru samdr um hetta.

So ójavnir um at spinna gull

Tað er skiligt, at samgonguflokkarnir eru ójavnir á máli — ikki minst um, hvat atlanin er skal koma burtur úr komandi 4 ár.

Meðan fjóðveldið sigur, at út skal koma innispuðið tógv, sigur fólkaflakkurin, at atlanin er at kanna figgjargrundarlagið. Hetta er sama kenda søgan umaftur, tí hetta sama segði fólkaflakkurin seg gera í síni stjórnartíð frá 1950 — 58. Út yvir tað hendi: heldur einki annað. Við øðrum orðum boðar fólkaflakkurin frá somu samfelagsins misrøkt sum frá 1950—58. Hetta kemur sjálvandi ikki óvantað hjá teimum, sum kenna fólkaflakksins ková: aftur haldshond.

Fólkaflakkurin var jú eisini líka so lítit sum hinir sjálfstýrisflokkarnir ynskjur í Tinganesi; hetta sýndi best úrslitið av lögtingsvalinum.

Fólkaflakkurin er jú merktur sum ramast afturhaldsflokkur. Tað var tí meira enn merkiligt at fjóðveldisflokkurin — um hann ætlar at spinna tað gull, sum hann sigur — at hann gav seg í stjórnarlag við henda sama flokk, sum eigur myrkasta blað í Føroya politisku søgu — og enná gav honum lögmannsessin landsins hægsta embættisess.

Kann fjóðveldisflokkurin úrtala seg meira politiskt?